

Podborský, Vladimír

Průzkum pravěkého osídlení v okolí obce Borkovany (okr. Břeclav)

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1963, vol. 12, iss. E8, pp. 128-130

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/110012>

Access Date: 25. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

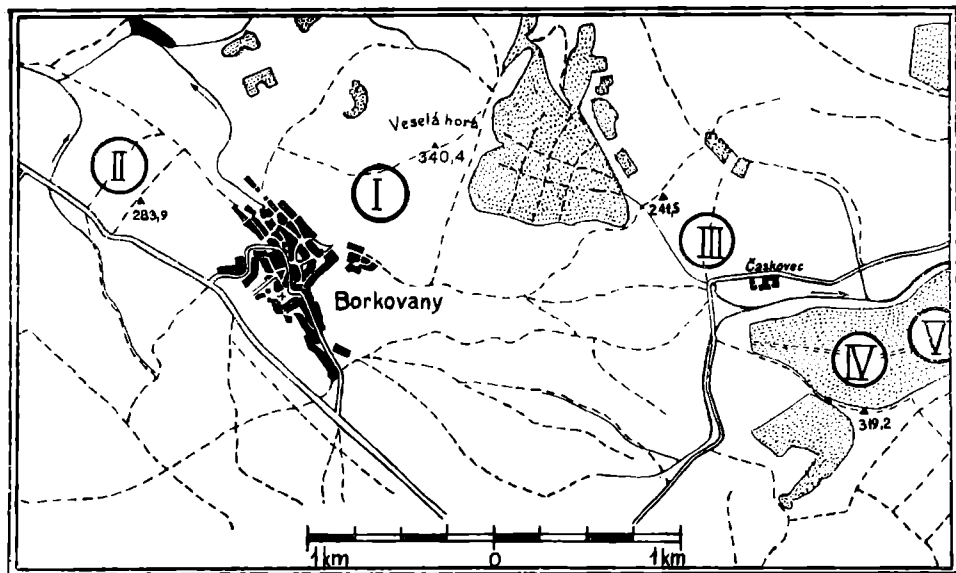
Сообщение о начальном фазисе исследования курганного могильника в селе Боротице (район Зноймо). Курганный могильник в селе Боротице открыл уже в 1850 г. М. Трапп (прим. 1). Тот же самый раскыл здесь тоже один курган. Это местонахождение также было известно моравским археологам Я. Паллиарди и Ф. Вилдомецу (прим. 2, 3). Однако регулярное исследование здесь открыла только в июне 1962 г. кафедра преистории философского факультета У ИЭП в Брно, когда здесь группа студентов кафедры под руководством автора этой статьи провела первые работы. Было идентифицировано 37 курганов разной величины (рис. 4) и открытием трех курганов (№ 1, 8, 12) были приобретены керамический и другие материалы, которые наше местонахождение относят к числу памятников среднедунайской культуры среднебронзового периода в южной Моравии. В исследовании курганного могильника будет кафедра на будущий год продолжать.

Bericht über die anfängliche Phase der Forschung des Hügelgräberfeldes in Borotice [Bez. Znojmo]. Das Hügelgräberfeld in Borotice hat schon im Jahre 1850 M. Trapp entdeckt (Anm. 1). Derselbe hat hier auch einen Hügel geöffnet. Die Lokalität haben bedeutende mährische Archäologen J. Palliard und F. Vilomec gekannt (Anm. 2, 3), mit der regelmäßigen Forschung aber hier erst im Juni 1962 Katheder der Prähistorie der Philosophischen Fakultät der J. E. Purkyně-Universität in Brno anfang, wann hier eine Gruppe der Hörer des Katheders unter den Leitung des Autors dieses Aufsatzes die Arbeiten einleitete. Wir haben ganz 37 Hügel verschiedener Größe identifiziert (Abb. 4) und durch die Öffnung drei Hügel (Nr. 1, 8, 12) haben wir keramisches und anderes Material gewonnen, welches unser Fundort zu den Bodendenkmälern der mitteldonauländischen Kultur der Mittelbronzezeit in Südmähren anreicht. Die Forschung des Hügelgräberfeldes wird in nächsten Jahren fortsetzen.

Průzkum pravěkého osídlení v okolí obce Borkovany (okr. Břeclav)

Stavitel J. Mrázek z Borkovan pilně po léta shromažďoval památky pravěkého osídlení z katastru obce Borkovany, okr. Břeclav. Na jeho laskavé pozvání jsem r. 1958 a znovu r. 1962 navštívil tuto obec a společně jsme provedli v místě terénní průzkum, jehož výsledky zde zveřejňuji. Pro doplnění registruji v této zprávě i některé dřívější, případně již v literatuře uváděné nálezy. Bylo zjištěno celkem pět různých lokalit, které dále uvádím pod čísly I—V (srov. obr. 5).

I. Hora „Veselá“ („Pole od Klobouk“, „Padělky od Klobouk“), sv. obce.

Obr. 5. — Borkovany, situační plánec pravěkých lokalit v okolí obce.

Sídliště neolitického lidu s moravskou malovanou keramikou. Z této polohy získal stavitel Mrázek z náhodných sběrů drobný střepový materiál, krychlovitou nádobku (1) a několik kamenných nástrojů (2—6).

1. Drobná hlíněná nádobka na čtyřech lalůčkovitých nožkách, s hrotitým pupíkem na dně; ploché pupíky jsou též uprostřed všech čtyřech stěn. Nádobka má nahoře větší kruhový otvor

a uvnitř je dutá. Jemný hlinitý materiál je šedé, místy narůžovělé barvy; v 4,7; š 4,8—5,3; \varnothing otvoru 2,7; obr. 6:1a, b.

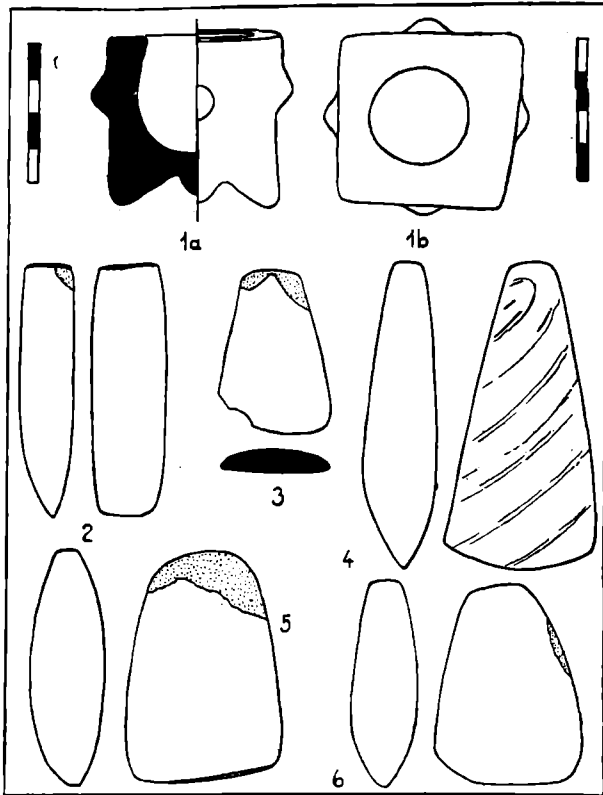
2. Menší kopytovitý klínek s otlučným týlem, vyrobený ze světle šedozelené břidlice; d 7,3; obr. 6:2.

3. Malá plochá, dokonale vyhlazená sekerka s odraným týlem i ostřím, vyrobená ze zelené břidlice; d 4,6; obr. 6:3.

4. Lichoběžníková sekerka se silně zúženým týlem a zřetelně nesouměrným břitem, vyrobená ze světle zelené, pruhované břidlice; d 8,6; obr. 6:4.

5. Masivní široká sekerka se silně otlučným týlem a ostřím sbroušeným v plošku. Povrch je sytě zelené barvy; d 6,3; obr. 6:5.

6. Drobná masivní sekerka s otupeným ostřím, vyrobená ze šedozeleného materiálu, na povrchu vyhlazená; d 5,6; obr. 6:6.

Obr. 6. — Borkovany, neolitický materiál z polohy hora „Veselá“.

II. Pole v „Panských“, szz obec

Sídlště velatické (event. velaticko-podolské a horákovské) kultury. V uvedené trati objevil stavitel J. Mrázek rozsáhlé sídlště (plocha asi 500 × 500 m), rozkládající se na sz svahu, nad Hranečnickým (Borkovanským) potokem. Orbou tu bylo již před r. 1958 porušeno množství sídelních objektů, rýsujících se po orbě jako popelovité skvrny v hnědé ornici. Většina nálezů (střepey, závaží — obr. 7:9—23, 25, přesleny, kusy mazanice s otisky kůlů, drtidla a drtiče) je velatického charakteru, ojediněle se vyskytla i typická horákovská keramika (obr. 7:24). Byl tu nalezen též

parohový sekeromlat (1), kulturně přesně neurčitelný. Podle nálezů lidských kostí lze soudit, že tu bylo porušeno i pohřebiště.

1. Parohový sekeromlat se šířko postaveným tělem a jednostranně seříznutým ostřím. V horních partiích nástroje se nachází menší kruhový otvor. Povrch předmětu nese stopy četných zářezů; d 17,2; š tílu 5,2; š otvoru 2,4—3,5.

III. Dvůr Časkovec (dnešní JZD Borkovany), též „Padělký od Lupiška“.

Sídlíště velatické kultury a halštatského období (HB-C), se slezskými vlivy. Na jv svahu na polích sev. a sz proti dvoru Časkovci je nad potokem „Hunivky“ rozsáhlé sídlíště, které pokračuje po terénním hřbetu k jihu. Ze starších nálezů pochází odtud závěsná nádobka slezského charakteru (1), nalezená údajně v sídelní jámě. Nově tu bylo nalezeno větší množství drobného střepeového materiálu a téměř úplná halštatská miska (2).

1. Menší osudíčko esovitě profilace se dvěma páskovými uchy, přepínajícími myšlené rozhraní hrda a výdutě, bez zvláště vyznačeného dna. Pod okrajem (nad uchy) jsou 2 dvojice závěsných otvorů. Povrch nádobky je tuhovaný, značně korodovaný, zdobený hluboce rytými svazky třásní, vyběhajícími z obvodového pruhu pod hrdelem; v 7,9; šo 6,6; š mv 11; obr. 7:1a, b. Ulož. muzeum Klobouky, neinv.; J. Skutil, Pravěké nálezy na Kloboucku, 1939, 29.

2. Rekonstruovaná tenkostěnná miska s oble dovnitř zataženým okrajem, hnědé, hrubě zhlazeného povrchu; v 7; šo 19,5; šd 7,5; obr. 7:2.

IV—V. Les „Romanovec“ („Románův kůt“), též „Hradisko“.

Dvě opevněná sídlíště halštatského (?) období. Nade dvorem „Časkovec“, v lese na příkré straně nad potokem „Hunivky“ jsou nedaleko sebe dvě menší opevněná sídlíště. Prvé (IV) má tvar nepravidelného kruhu s obloukovitě napojeným předhradím (rozměry asi 60—80 m × 45 m), druhé (V) je podoby pravidelného kruhu (průměr asi 45—50 m) a má velmi dobře dochovalý obvodový val. Obě polohy se nacházejí v nadmořské výšce 275—260 m a jsou vyvýšeny nad okolní terén asi o 50 m (starší zprávy uvádějí zde trať „Hradisko“ mylně na kótě 321 m). R. 1928 zachránil z jedné z uvedených poloh dr. O. Mitis asi 20 drobných halštatských střípků (obr. 7:3—8). Ulož. muzeum Klobouky, neinv.; J. Skutil, Pravěké nálezy na Kloboucku, 29—30.

*

Tuto stručnou informaci lze tedy uzavřít zjištěním, že v okolí Borkovany byla objevena nová neolitická lokalita, kterou můžeme datovat podle krychlovité nádobky-lampičky rámcově do moravské malované kultury; některé kamenné nástroje nesouměrného břitu by mohly svědčit i pro starší neolitické osídlení v uvedeném místě. — Podle dalších popsanych nálezů je zřejmé, že typické svahové polohy u Borkovany byly osídleny početně zejména na konci doby bronzové (velatická kultura). Alespoň zjišťovacího výzkumu by si zasloužilo sídlíště v „Panských“. — Důležitě jsou pak obě výšinné opevněné polohy v lese Romanovci; potvrdí-li se předpoklad, že jde o objekty mladšího halštatského období, otevře se nám problém společenského významu drobných opevněných sídlíšť tohoto období, které se vyskytují jednotlivě po celé sídelní prostře jiho-moravského halštatu (Brankovice, Diváky, Suchohrdlý—Purkrábka, Vysočany, Oslavany aj.) a v některých případech patrně ve dvojicích, lokalizovaných blízko sebe (Borkovany, Suchohrdlý).

Vladimír Podborský

Поиски первобытного заселения в окрестности села Бorkованы (район Бржецлав). Поисками окрестности села Бorkованы, проведенными строителем И. Мразеком и автором статьи, было идентифицировано всего пять местонахождений (рис. 5): I. Селище с моравской расписной керамикой (рис. 6) в положении „Гора Весела“, северо-востоку села. II. Селище велатичкой культуры в положении „Панске“ (рис. 7: 9—24). III. Селище гальштатской культуры при дворе „Časkovec“ (рис. 7: 1a, b, 2). IV, V. Два маленьких укрепленных возвышенных селища в лесу „Romanovec“, принадлежающих вероятно гальштатскому периоду (рис. 7: 3—8).

Das Absuchen der vorgeschichtlichen Bestiedlung in der Umgebung der Gemeinde Borkovany [Bez. Břeclav]. Durch den Absuchen der Umgebung der Gemeinde Borkovany, welches haben Baumeister J. Mrazek aus Borkovany und Autor dieses Artikels durchgeführt, sind ganz 5 Fundorte identifiziert worden (Abb. 5): I. Neolitische Siedlung mit der mährischen bemalten Keramik (Abb. 6) in der Flur „Hora Veselá“, N—O der Gemeinde. II. Siedlung der velaticer (velaticer-podoler und horakover) Kultur in der Flur „Panske“ (Abb. 7:9—24). III. Hallstattzeitliche Siedlung bei dem Hof „Časkovec“ (Abb. 7:1a, b, 2). IV, V. 2 kleine befestigte Höhensiedlungen im Walde „Romanovec“, wahrscheinlich aus der Hallstattzeit (Abb. 7:3—8).

Mladohalštatský sídlíštní objekt z Podivína (okr. Břeclav)

Okolí města Podivína bylo pro své vhodné terénní podmínky v pravěku hojně osídleno a proto se zde při různých zemních pracích často nacházejí četné pravěké nálezy. Nálezy z okolí Podivína sbírá a zachraňuje ředitel školy v. v. p. Pokorný, který také upozornil katedru prehistorie UJEP